

Bildande av Nåddoks naturreservat i Arjeplogs kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Nåddoks naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 4).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade vildmarkskaraktär. Områdets skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt, samt att
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,

2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg med undantag för körning till och från ströängar enligt A 13, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn,
13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder, samt
14. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt katning, ringbarkning och veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,

5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom anläggande och underhåll av stigar, leder, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga eller måla,
6. skräpa ner, samt
7. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning

till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6§ MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 2,

3. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Breddning av ledningsgator omfattas inte av undantaget,
4. följande åtgärder inom ramen för befintlig koncession samt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt:
 - drift, underhåll, reparation och ombyggnation av kraftledning,
 - nödvändiga avverkningar i kraftledningsgata inklusive sidoområde,
 - framförande av motordrivet fordon som krävs för åtgärder enligt ovan.

Innan ovanstående åtgärder vidtas ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,

5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
10. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
11. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad,

12. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet, samt
13. utplantering av fisk i sjön Västra Mullejaure samt underhåll av fiskgaller i sjöns ut- och inlopp. Tillstånd för utplantering och underhåll ska dock sökas enligt gällande bestämmelser. (2 kap. 16 § förordningen (1994:1716), HVMFS 2021:7 och SFS (1993:787)).

Beskrivning av ärendet

De höga naturvärdena inom Nåddoks naturreservat uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003–2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under åren 2004–2005 genomfördes ett fördjupat samråd mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län samt Sveaskog för redovisade områden på bolagets marker i de aktuella länen. Samrådet med Sveaskog resulterade i en överenskommelse för merparten av områdena, där ansvaret för det långsiktiga bevarandet fördelades mellan myndigheterna och bolaget. För Norrbottens del framgår områdenas fördelning mellan formellt skydd som naturreservat respektive frivilligt skydd som ekopark eller större hänsynsområde av Naturvårdsverkets rapport 5498 (2005).

I juni 2008 träffade Naturvårdsverket och Sveaskog en överenskommelse som innebar att alla områden som redovisats som planerade naturreservat i ovanstående rapport fick skyddas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning av Sveaskog. Länsstyrelsen har därefter genomfört naturreservatsbildning för merparten av de 168 områden som omfattades av överenskommelsen i Norrbottens län.

Under förhandlingarna med Sveaskog år 2005 kunde samrådet dock inte slutföras för alla områden som redovisats i inventeringsrapporterna. Ett av dessa områden var Nåddok. Den främsta anledningen till att samrådet inte kunde slutföras var att det vid förhandlingarna fanns olika tolkningar om miljömålet Storslagen fjällmiljö även kunde omfatta skogsmiljöer. I miljömålspropositionen (2004:05/150) klargjorde regeringen att delmål 3 om långsiktigt

skydd av områden i fjällen även kan omfatta skogsmiljöer med höga natur- och/eller kulturmiljövärden. Detta klarläggande kom dock sent i processen, vilket innebar det inte fanns tid att arbeta in områdena i överenskommelsen inom den tidsram som var satt för regeringsuppdraget.

Som en följd av detta lades hela eller delar av områden åt sidan för vidare utredning och samråd. Dessa områden redovisas i Naturvårdsverkets rapport som kategori ¾- ej färdigutredda områden. Bland dessa områden fanns många av de största och allra mest värdefulla urskogsobjekten som identifierats på Sveaskogs mark och i överenskommelsen sattes målet att samrådet kring områdena skulle slutföras senast under år 2008.

I de följande samråden visade det sig vara svårt för parterna att enas kring ramar och förutsättningar kring arbetet, både vad gäller val av skyddsform, ersättning samt redovisning. Detta ledde till slut till att Naturvårdsverket och länsstyrelsen i Norrbotten under 2014 överlämnade en hemställan till regeringen, med förslag på hur områdena skulle hanteras. Förslaget framgår av Naturvårdsverkets rapport 6577 (2013). Under hösten 2015 togs förhandlingsarbetet upp igen och i april 2016 undertecknades en överenskommelse om intrångsersättning mellan Naturvårdsverket och Sveaskog. Överenskommelsen innebar att naturreservat nu kunde bildas i enlighet med det förslag som redovisades i Naturvårdsverkets rapport 6577.

Trots detta dröjde besluttande i ärendet och frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav. I Skogspropositionen 2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning år 2022.

Skogsutredningen och Skogspropositionen ledde bland annat fram till regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som gavs till Naturvårdsverket. Ett resultat av regeringsuppdraget var att Naturvårdsverket och Sveaskog, i februari 2023, tecknade en överenskommelse om att skydda cirka 100 000 hektar fjällnaturskogar. Nåddok ingick i överenskommelsen och kommer

därmed att få ett formellt skydd i och med bildande av detta naturreservat.

Reservatet inkluderar även två privata fastigheter. En har tagits med i reservatet för att motverka fragmentering i området. Ett fortsatt skogsbruk på fastigheten kan innebära en 1,5 km lång vägdragning genom urskogen under berget Lilla-Nåddok. En sådan vägdragning resulterar sannolikt i betydande påverkan på hydrologin, och ökar avsevärt fragmenteringen i området. Därför inledde Länsstyrelsen förhandlingar med berörd markägare, vilket resulterade i att ett intrångsavtal slöts år 2023.

Den andra privata fastigheten har tagits med efter en intresseanmälan om områdesskydd till Skogsstyrelsen år 2016. År 2020 överlämnades ärendet till Länsstyrelsen som redan år 2013 inventerade området. Vid detta tillfälle bedömde Länsstyrelsen att det behövdes ytterligare inventeringar som slutfördes hösten 2020. Naturvårdsverket beviljade medel för markersättning år 2022 och avtal skrevs med markägare år 2023.

Inom reservatet ligger även ett antal små myrskiften, så kallade ströängar. Ingen ersättning är utbetald för dessa då länsstyrelsen av praktiska skäl valt att reservatet inte ska inskränka pågående markanvändning för dessa skiften.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Maskaure sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Maskaure sameby har inte inkommit med något svar. Sametinget och Svenska samernas riksförbund har avböjt förfrågan om konsultation.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Trafikverket. Skogsstyrelsen ser positivt på reservatsbildningen och Försvarsmakten har inga synpunkter i rubricerat ärende. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln, samiska näringar och kulturutövande fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet. SGU:s och Trafikverkets yttranden redogörs för under *Synpunkter på förslaget* nedan.

Sveaskog, Statens fastighetsverk, privata markägare samt marksamfälligheter har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga

har tagit del av förslaget till beslut. Statens fastighetsverk har yttrat sig i ärendet. Vid åtgärder som kan komma att påverka möjliga fornlämningar på deras fastighet, önskar de samrådas. I övrigt har det inget att erinra mot förslaget till beslut.

Maskaure sameby, Skellefteå Kraftaktiebolag, Vattenfall eldistribution AB samt Telia Towers Sweden AB har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut. Maskaure sameby har inte yttrat sig i ärendet. Skellefteå Kraftaktiebolag och Vattenfall har yttrat sig, där de förstnämnda meddelar att de inte har något att erinra. Vattenfalls yttranden redogörs för under avsnittet *Synpunkter på förslaget*.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Arjeplogs kommun. Kommunstyrelsen invänder inte mot reservatsbildningen, då det knappt 2900 hektar stora området inte inskränker på det rörliga friluftslivet eller allmänhetens möjlighet till jakt och fiske. Kommunen anser vidare att det inte är tillräckligt att endast skydda områden utan Länsstyrelsen måste satsa på investeringar i och stödjande av friluftslivsinfrastruktur i de skyddade områden som är viktiga för det rörliga friluftslivet.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Båda myndigheterna tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Sveriges geologiska undersökning

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga innehållandes en generell formulering som SGU använder vid många remisser. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, anser SGU det vara önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas. Detta då de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att

SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Slutligen framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete, och relaterade samhällskonsekvenser bör utvärderas. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Trafikverket

Trafikverket framför i sitt yttrande att de vill kunna utföra underhåll som sker regelbundet, så som dikesrensning samt åtgärder för sidotrummor som inte berör till exempel omgivande vattendrag, utan att samråd behövs med Länsstyrelsen. Däremot ser de inga problem att samråda med Länsstyrelsen vid till exempel trumbyten som berör vattenflöden eller andra åtgärder som kan påverka omgivningen. Länsstyrelsen meddelar att åtgärder som berör samrådskraven och som väsentligt kan ändra naturmiljön inte regleras av naturreservatets föreskrifter, utan av 12 kap. 6 § MB.

Vattenfall

Vattenfall framför i sitt yttrande att de har elnätsanläggningar i området samt att reservatet och dess föreskrifter inte får hindra att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder som man är ålagda att utföra bl.a. enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. De framför även att föreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal bl.a. vad gäller återkommande underhållsarbeten som röjning av skogsgata. Länsstyrelsen har därefter lagt till ett undantag för att möjliggöra detta, se det 4:e undantaget från föreskrifterna. Det 3:e undantaget har även omformulerats efter tillägget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. I reservatet finns även delar av en våtmark som enligt länsstyrelsens våtmarksinventering (VMI) bedöms hysa mycket höga naturvärden och vattenmiljöer som hör till Natura 2000-området Laisälven. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid.

Reservatet är avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden. Länsstyrelsen saknar detaljerad kunskap om reservatets sjöar och vattendrag.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Sveriges geologiska undersökning

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså åtgärderna i sig som måste regleras, vem som orsakar skadan

saknar betydelse. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl eller om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill belysa att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens alls.

SGU meddelar även att underlagen till naturreservat vanligtvis har brister vad gäller inkluderande av geologisk information. Länsstyrelsen instämmer delvis med detta, men menar att remissen ger SGU möjligheten att tillföra besluten den information som de önskar. SGU förmedlar dock inte längre någon generell geologisk information om naturreservaten.

Länsstyrelsen känner till EU:s förordning om kritiska råvaror, och beaktar redan intressen såsom samhällets behov av metaller och mineral vid bildande av naturreservat. Om regeringen och riksdagen anser att mer omfattande avvägningar mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör dessa enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Myllrande våtmarker
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för såväl naturvården som friluftslivet. Dessa ska enligt 3 kap. 6 § andra stycket MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för dessa riksintressen.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården och som enligt 3 kap. 6 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är förenligt med riksintresset kulturmiljövård, då åtgärden väntas stärka förutsättningarna för riksintresset. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt skadar detta riksintresse.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för Natura 2000 Habitatdirektivet enligt 4 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett antal ströängsskiften, som huvudsakligen består av mindre våtmarksområden som har en historisk bakgrund

som slåttermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av dessa skiften inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom dessa ströängsskiften. Det innebär att slåtter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftena. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängarna. Reservatsbeslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängarna. Vid körning till och från ströängsskiften i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Nåddoks naturreservat

Kommun: Arjeplog

Lägesbeskrivning: 3 mil SV om centrala Arjeplog

Fastigheter:	Arjeplogs Skolbord 1:2, Sveaskog Laisvattnet 1:1, Statens Fastighetsverk Mullholm 3:2, Privat markägare Mullholm 4:2, Privat markägare
Samfälligheter:	Mjölkeberg s:2 Mullholm fs:11
Natura 2000:	SE0820737 Laisälven
Sameby:	Maskaure
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Area:	ca 2877 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 1907 ha varav produktiv skog ca 1661 ha Våtmark ca 522 ha Sjöar och vattendrag ca 337 ha Övrig mark ca 111 ha

Beskrivning av området

Nåddok är ett drygt 9 km långsmalt och starkt flikigt naturskogsobjekt beläget i södra delen av Arjeplogs kommun, cirka en mil norr om länsgränsen till Västerbotten. Merparten av objektet ligger längs en höjdrygg mellan Laisälven och sjön Västra Mullejaure och en mindre del sträcker sig över sjön och vidare österut i landskapet. Objektet omfattar det mesta av den kvarvarande grannaturskogen på höjdryggen vilken består av en rad sammansatta berg, Stor-Nåddok, Lill-Nåddok, Snurienåjvvie och Habresberget som alla når runt 600 m.ö.h. Områdets lägsta punkt är Laisälven 391 m.ö.h. Öster om Västra Mullejaure (443 m.ö.h.) följer objektet naturskogar och våtmarker med höga naturvärden. En majoritet av området ligger ovan gränsen för fjällnära skog.

Skogarna i området mellan Laisälven och Västra Mullejaure utgörs uteslutande av äldre grannaturskog av frisk blåbärstyp. Tall förekommer sporadiskt som enstaka individer i kantskogen mot myrar men saknas annars nästan helt. Glasbjörken är allmän och förekommer ofta som enstammiga, minst 200-åriga träd. Tillsammans med förekomsten av gamla sälgar tyder detta på att stora delar av området brunnit någon gång de senaste 300-400 åren. Granskogens struktur och ålder visar på att det brann för

åtminstone 250–300 år sedan. Kolad ved av tall är påträffad centralt i området, i kanten av Stor-Mossamyran. Det är överlag gott om eller rikligt med granlågor och överståndare i området vilket ger bra förutsättningar för arter knutna till granurskogar i sen succession. Våtmarken vid norra änden av Västra Mullejaure är en del av en större myr med mycket höga naturvärden enligt Länsstyrelsens våtmarksinventering.

Mellan det stora urskogsområdet och sjön Västra Mullejaure finns en instängd ficka av yngre skog. Området består av cirka 200 hektar yngre tallskog föryngrad efter en större avverkning som Domänverket genomförde på 1970-talet. Någon maskinell markberedning har inte gjorts utan hyggena har sannolikt bränts med kvarlämnade fröträd eller såtts efter brand. Därför är skogen självföryngrad och kommer att bli naturskog med tiden. Tallskogen har ett varierande inslag av främst björk men även en del gran. I de södra delarna, på en liten bergkulle, är skogen tätare och mer högvuxen och kommer med tiden att utveckla stavastruktur. Granen kommer mest troligt att ta över på längre sikt efter 200–300 år med tall- och barrblandskog. Nere vid sjön finns en mindre skog-myrmosaik där rester av den gamla granurskogen finns kvar.

Öster om Västra Mullejaure är skogen i högre utsträckning föryngrad av senare skogsbrand, kring 1800-talets mitt, men här finns också grandominerad senvuxen barrblandskog i sen succession med rikligt av flerhundraåriga gammeltallar och silverfuror. Västsluttningen mot sjön utgör en urskogsartad granbränna som i nederkant blir talldominerad i takt med att marken blir magrare. Ett borrat brandljud daterar en skogsbrand till cirka 1845. Beståndsåldern är 120–135 år och spridd kolad ved vittnar om branden. I denna del återfinns de flesta tallöverståndare som gamla stormfällen, troligen sedan de friställts när merparten av träden dött efter branden. Längre österut vid Bientjeberget är skogarna jämförelsevis produktiva, med en hög andel gamla gran- och tallöverståndare samt rikligt av död ved, grova björkar och sälgr.

Norr om Bientjiejávvrre, längst österut i objektet, påträffas en mosaik av myrar, små bäckar, tjärnar och skogspartier av varierad karaktär. Området har plockhuggits men har likväl höga naturvärden. Största delen utgörs av en kring 130-årig tall- och barrblandbränna med 200–350 åriga spridda tallöverståndare. Död ved finns måttligt som torrakor, lump och i grandominerade delar gott om främst färskare rötlågor. Längs bäckarna som ofta rinner

fram brett i flera fåror hittar man mer produktiv sluten granskog med rikligt av grov björk och lågört.

Norr om sjön Västra Mullejaure finner man delar av det större våtmarksområdet Ravesjmyranra, som även fortsätter norrut utanför området. Området består till stor del av öppen våtmark som hyser mycket höga naturvärden.

Reservatet utgör tack vare dess orörda karaktär en fristad för flera känsliga och hotade arter. Den långa kontinuiteten av död ved i området har skapat substrat för flera arter som är knutna till död ved i olika successionsstadier. Här finner man ullticka, rosenticka, rynkskinn, och gammelgranskål, men även doftskinn, tajgaskinn och lappticka som alla är knutna till naturskogar. Utöver vedlevande svampar finner man här även den tretåiga hackspetten och lavskrikan som båda är karaktärsarter knutna till urskogslandskapet.

Området utgör ett samiskt kulturlandskap och har en lång historia av mänskligt nyttjande. Detta syns tydligast av ett antal forn- och kulturhistoriska lämningar, så som boplatser och möjliga fångstgropar inom reservatet. De barktäkter som påträffats i området, där innerbarken av tallar samlades som ett viktigt näringstillskott under de långa vintermånaderna, avslöjar hur viktig skogen var för det samiska folket som levde av markerna i området. I reservatet påträffas också en äldre hölada där hö slogs och förvarades som foder för befolkningens boskap.

Området har potential att utgöra ett viktigt område för rörligt friluftsliv, men utnyttjas i dagsläget enligt Länsstyrelsen kännedom enbart i begränsad omfattning. Inom området finns det håller inte enligt länsstyrelsens kännedom några friluftsanläggningar i form av tex. vindskydd, eldstäder eller leder.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad

föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a – 29 b §§ MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Elias Elfverson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Sofia Sandelid medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

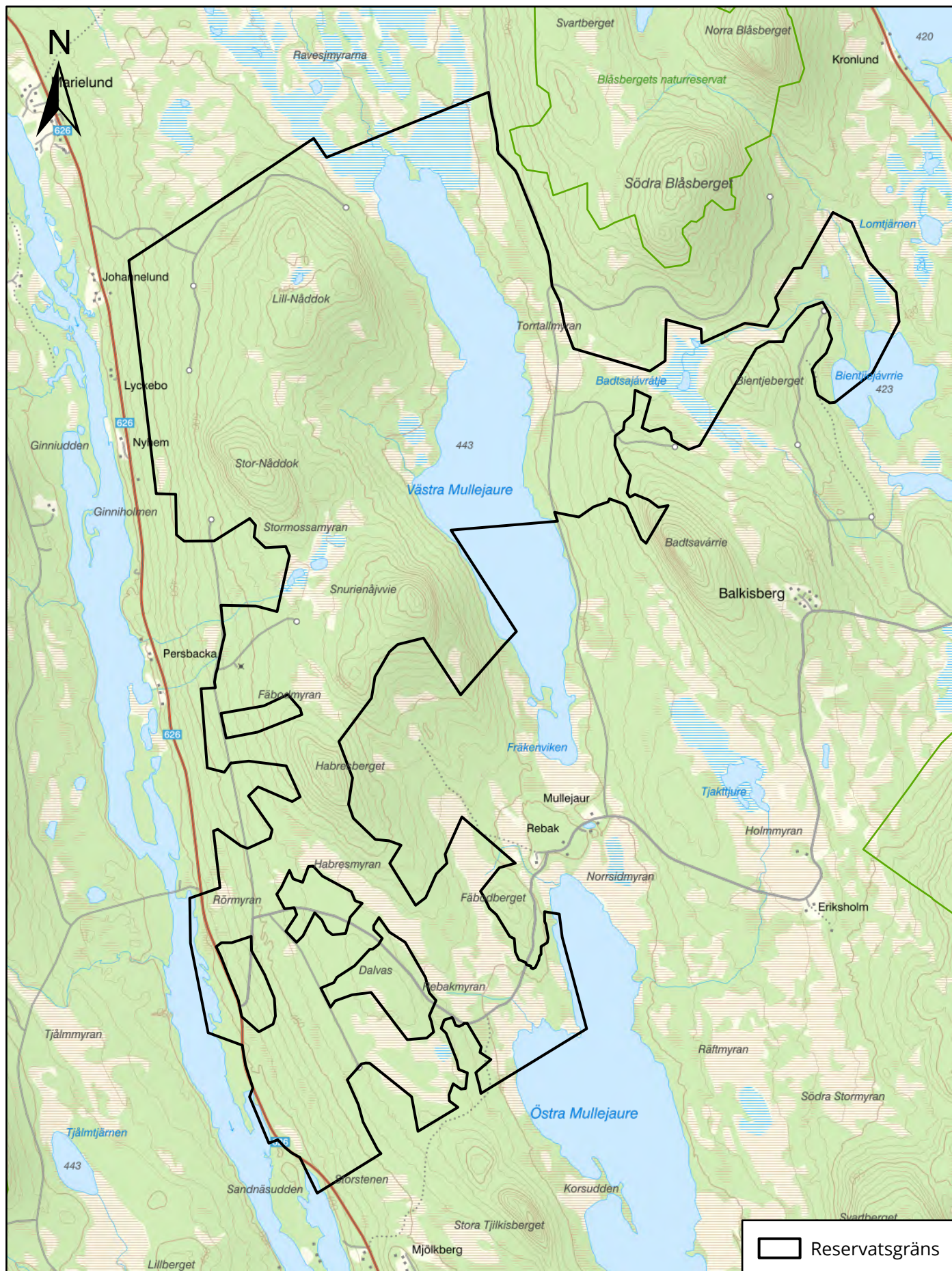
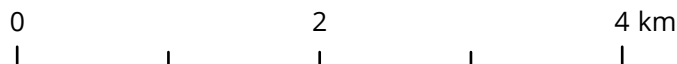
Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.



Areal: ca 2877 ha

Skala: 1:50 000



**Nåddoks naturreservat**

Arjeplogs kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:300 000

0 5 10 15 20 km

